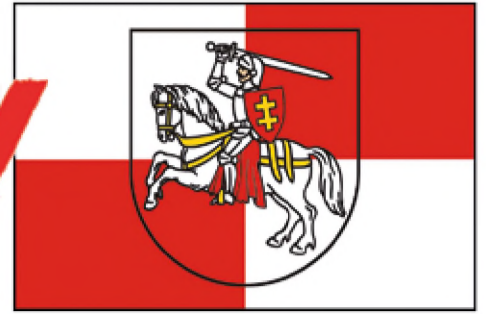




TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY



www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

■ Benzyna staniała, a olej napędowy podrożał **str. 3**

■ Czy warto gromadzić urlopy? **str. 7**

Rota

■ Marian Kaczanowski z tytułem najlepszego trenera biathlonu **str. 1**



■ Dr McCullough: Szczepienie dzieci prawdopodobnie przyczyną wzrostu autyzmu **str. 4**

■ Bliski współpracownik Józefa Piłsudskiego **str. 20**

PRENUMERATA 2024

Do 19 stycznia
trwa prenumerata
na luty
2024 roku.

Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Noworoczny koncert „Wili”

Spacer po współczesnym i dawnym Wilnie



FOT. WALDEMAR DOWEIKO

W sobotę, 30 grudnia, Polski Zespół Artystyczny Pieśni i Tańca „Wilia” zaprosił do Domu Kultury Polskiej w Wilnie na dwa koncerty noworoczne „Wilno – miasto nad Wilią”. Obydwa widowiska licznie zgromadziły miłośników i sympatyków zespołu, którzy z wielką niecierpliwością czekali na tańce i śpiewy „wiliowców”.

Tradycja noworocznych koncertów, zapoczątkowana przez byłą kierowniczkę zespołu, śp. Cze- (Dokończenie na str. 6)

Jakie zmiany czekają mieszkańców Litwy w 2024 roku?

Podwyżki wynagrodzeń i emerytur, wyższe stawki akcyzy, drożej za wodę i ścieki – to tylko niektóre zmiany, jakie czekają mieszkańców w 2024 roku.

Minimalne miesięczne wynagrodzenie wzrasta o 10 proc.

Od 1 stycznia minimalne miesięczne (MMA) wynagrodzenie wzrasta o 10 proc. – do 924 euro (709 euro „na rękę”). Minimalna stawka godzinowa zostaje podniesiona do 5,65 euro zamiast

obecnych 5,14 euro przed opodatkowaniem. Minimalna stawka godzinowa wzrośnie o 0,51 euro, czyli o około 10 proc.

Podwyżka dochodu wolnego od podatku

Kwota dochodu wolnego od podatku (NPD) wzrasta o 20 proc. (o 122 euro) – do 747 euro. W związku z tym osoby zarabiające do 2167 euro miesięcznie „na papierze”, otrzymają więcej „na rękę”, czyli o jedną średnią płacę więcej. Dochody osób zarabiających MMA wzrosną o 75,22 (Dokończenie na str. 5)



FOT. ARCHIWUM

Od 2024 roku na Litwie wydłużony zostaje wiek emerytalny i wymagany staż pracy



FOT. ARCHIWUM

W 2024 r. na Litwie wydłużony zostanie zarówno wiek emerytalny, jak i niezbędny staż pracy, jaki należy mieć, aby przejść na emeryturę. (Dokończenie na str. 2)

Od 2024 roku na Litwie wydłużony zostaje wiek emerytalny i wymagany staż pracy

(Dokończenie ze str. 1)

Jak wskazano na stronie internetowej „SoDry”, w 2024 r. na emeryturę będą mogli przejść mężczyźni w wieku 64 lat i 8 miesięcy (urodzeni między 1 lipca 1959 r. a 30 kwietnia 1960 r.) oraz kobiety w wieku 64 lat i 4 miesięcy (urodzone między 1 stycznia 1960 r. a 31 sierpnia 1960).

W 2023 r. wiek emerytalny dla kobiet i mężczyzn był o 2 miesiące krótszy.

Wiek emerytalny kobiet i mężczyzn zrówna się w 2025 roku i wyniesie dokładnie 65 lat.

W 2024 r. wymagany staż pracy do emerytury zarówno dla mężczyzn, jak i kobiet wydłużony się o pół roku tj. do 33,5 lat.

Po przepracowaniu większej ilości lat niż wymagany staż całkowita część emerytury będzie wyższa od podstawowej. Oznacza to, że osoba, która ma na przykład 42 lata stażu uprawniającego do emerytury, będzie miała wyższą emeryturę całkowitą niż osoba, która przepracuje na przykład 25 lat.

Na podst. ELTA

Kiedy możemy się spodziewać pociągu do Tallina?

Po uruchomieniu pociągu pasażerskiego między Wilnem a Rygą przedłużenie połączenia do Tallina zależy od wzajemnych porozumień między urzędnikami lotewskimi i estońskimi, poinformował minister komunikacji Marius Skuodis.

Według ministra Łotwa i Estonia negocjują obecnie połączenie Rygi z estońskim miastem Tartu, do którego można by dostosować rozkład jazdy pociągów Wilno-Ryga.

Skuodis nie potrafił odpowiedzieć, czy pociąg osobowy Ryga-



-Tartu będzie kontynuacją trasy Wilno-Ryga, czy też odrębną trasą: „To będzie zależeć od tego, jak się dogadamy”.

Zdaniem M. Skuodisa rozważane obecnie połączenie z lotewskim miastem Dynenburg będzie uzależnione od tego, jak Litwa i

Łotwa poradzą sobie z niedoborami taboru. Jak zapowiedziało Ministerstwo Transportu i Komunikacji, na początku tego roku ministrowie trzech krajów bałtyckich zgodzili się na możliwość uruchomienia pasażerskich połączeń kolejowych pomiędzy Wilnem, Rygą i Tallinem jeszcze przed budową europejskiej kolei „Rail Baltica”.

Pod koniec października estońskie i lotewskie media podały, że uruchomienie połączenia kolejowego między Rygą a Tartu planowane jest w 2024 roku.

Na podst. BNS

„Regitra” zapowiada zmianę cen niektórych tablic rejestracyjnych

Od 15 stycznia zmienią się ceny indywidualnych tablic rejestracyjnych oraz tablic z wyjątkową kombinacją liter czy cyfr. Cena zwykłych tablic nie ulegnie zmianie – poinformowała „Regitra”.

Kombinacje tablic rejestracyjnych pogrupowane są według ich popularności i w zależności od tego, do której grupy należą, ustalana jest ich cena.

„Regitra” zauważa, że coraz więcej kierowców pragnie wyróżnić się w ruchu ulicznym – jest coraz więcej wniosków o zamówienie tablic z wyjątkową kom-



binacją znaków, jak i indywidualnych tablic rejestracyjnych. Od stycznia przyszłego roku zostaną one pogrupowane według popularności. Na przykład preferowane przez kierowców samochodów kombinacje 888 lub 999 zostaną przeniesione do wyższej grupy, natomiast kombinacje na tabli-

cach motocykli i przyczep – do niższej grupy.

Jak i do tej pory, zarezerwowane tablice rejestracyjne będą podzielone na cztery grupy, jednak od stycznia b.r. zmienią się ceny tych grup – te, które do tej pory kosztowały 500, 250, 150 i 75 euro, będą kosztować odpowiednio 700, 350, 150 i 50 euro. Zmieni się także cena indywidualnych tablic – z 1500 euro na 2500 euro.

Cena zwykłych tablic rejestracyjnych nie ulegnie zmianie i pozostanie taka sama – 7,20 euro.

Na podst. regitra.lt

Rejon wileński – wszystkie świadczenia socjalne zostaną wypłacone

Po cyberataku Samorząd Rejonu Wileńskiego w dalszym ciągu dokonuje wypłat świadczeń socjalnych.

20 grudnia przelewy pieniędzy na dziecko były dokonywane na rachunki bankowe odbiorców. 21 grudnia zaczęto wypłacać świadczenia socjalne dla mieszkańców rejonu wileńskiego za pośrednictwem Poczty Litewskiej. Mimo opóźnień w płatnościach Samorząd Rejonu Wileńskiego zapewnia, że wszyscy mieszkańcy otrzymają należne im świadczenia.



Mieszkańcy, którzy nie zdążyli odebrać pieniędzy na pocztę, będą mogli to zrobić w drugiej połowie stycznia 2024 roku. Również w związku ze zmianą danych odbiorców część wypłaconych świadczeń powróciła do banków. Wszystkie wypłaty będą

powtarzane, aż dotrą do odbiorców. Mieszkańcy nie muszą nigdzie składać żadnych wniosków.

W rejonie wileńskim ze świadczeń socjalnych korzysta ponad 2 tysiące osób, a przekazywana im kwota sięga około 300 tysięcy euro. Ponad 3 tysiące osób otrzymuje ukierunkowane wynagrodzenie za opiekę, na którą przeznaczono około 650 tysięcy euro. 20 tysięcy mieszkańców otrzymuje zasiłek na dziecko, a przekazywana kwota sięga ponad 2 miliony euro.

Fot. Wiktor Jusiel

Najwięcej inwestycji bezpośrednich napłynęło z Polski i Szwecji

Napływ kapitału z tytułu zagranicznych inwestycji bezpośrednich (BIZ) na Litwę wyniósł w trzecim kwartale tego roku 704,2 mln euro. Dominującą pozycję w napływie kapitału miały większe o 930,8 mln euro reinwestycje i o 365,7 mln euro mniejszy przepływ instrumentów dłużnych.



Jak podają Państwowa Agencja Danych i Bank Litwy, największe dodatnie przepływy na Litwę odnotowano z Polski (238,9 mln euro) i Szwecji (230,8 mln euro), natomiast ujemne ze Szwajcarii (81,2 mln euro) i Norwegii (41,8 mln euro). Według rodzajów działalności gospodarczej wyróżniły się inwestycje w przedsiębiorstwa produkcyjne (338,6 mln euro) oraz działalność finansową i ubezpieczeniową (275,4 mln euro).

Litewskie inwestycje bezpośrednie za granicę w analizowanym okresie wyniosły 74,7 mln euro. Najwyższe dodatnie salda transakcji litewskich inwestorów bezpośrednich za granicę odnotowano w przypadku USA (62,4 mln euro) i Estonii (35,8 mln euro).

Na podst. stat.gov.lt

Sporządzono listę poborowych

W Ministerstwie Ochrony Kraju sporządzono listę poborowych 2024 roku.

W następnym roku planuje się powołać do służby wojskowej ponad 3,8 tys. poborowych. Jeszcze kilkuset studentów lub absolwentów szkół wyższych będzie mogło pełnić służbę uczestnicząc w szkoleniach dla oficerów młodszych.

Pierwsi poborowi rozpoczną służbę na początku lutego – w Batalionie Obrony Powietrznej Sił Powietrznych Wojska Litewskiego w Radziwiliszkach.

Na listę poborowych wpisywani są wszyscy młodzi ludzie, którzy mają konstytucyjny obowiązek pełnienia służby wojskowej, na-



wet ci, którzy wcześniej złożyli wnioski o dobrowolne odbycie stałej obowiązkowej zasadniczej służby wojskowej. Ci ostatni będą mieli możliwość wyboru terminu i miejsca pełnienia służby, ubiegania się o wyższe świadczenia.

Osoby studiujące na uczelniach krajowych nie będą wpisywane na listę, lecz zostaną wpisane po ukończeniu studiów, zatem ci, którzy chcą spełnić swój konstytucyjny obowiązek, mają prawo zawiesić studia na okres służby w wojsku lub podjąć studia i w ciągu trzech lat ukończyć szkolenia dla oficerów młodszych lub odbyć ochotniczą, niestacjonarną służbę wojskową w Ochotniczych Siłach Obrony Narodowej.

Młodzi mężczyźni i kobiety w wieku od 18 do 38 lat, którzy nie znajdują się na liście, nadal będą mogli wybrać służbę wojskową z własnej woli. Otrzymają możliwość wyboru pożądanego miejsca i terminu służby oraz otrzymania maksymalnych świadczeń.

Fot. Marian Paluszkiwicz

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sużany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt



Projekt finansowany ze
środków Kancelarii Prezesa
Rady Ministrów w ramach
konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”



Sektor unii kredytowych ma się dobrze. Zysk wzrósł niemal dwukrotnie

Utrzymujący się wzrost wolumenu kredytów dla mieszkańców i przedsiębiorstw oraz wzrost oprocentowania kredytów przełożyły się na rekordowy zysk w sektorze unii kredytowych – donosi Bank Litwy.

W ciągu dziewięciu miesięcy tego roku sektor unii kredytowych zarobił 14,6 mln euro zysku. To prawie dwukrotnie więcej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku (8,1 mln euro) i więcej niż w 2022 roku. Pracujące z zyskiem 57 unii kredytowych zarobiły 14,7 mln euro zysku, a 2 unie kredytowe poniosły 0,1 mln euro straty.

W końcu trzeciego kwartału unie kredytowe udzieliły swoim członkom ponad 1 mld euro kredytów: 715 mln euro stanowiły pożyczki dla mieszkańców i 315



mln euro – dla firm. Cały portfel kredytowy wzrósł w ciągu kwartału o 35,5 mln euro (3,6 proc.), portfel kredytów dla mieszkańców – o 21,6 mln. euro (3,1 proc.), dla firm – 13,9 mln. euro (4,6 proc.).

Obecnie w sektorze unii kre-

dytowych działa na Litwie Centralna Unia Kredytowa, zrzeszająca 45 unii kredytowych, oraz Zjednoczona Centralna Unia Kredytowa, zrzeszająca 14 unii kredytowych. Zrzeszają one ponad 166 tys. członków.

Na podst. **lb.lt**

Kolejne pojazdy opancerzone JLTV dla litewskiej armii

Na Litwę dotarło 50 pojazdów terenowych JLTV (ang. Joint Light Taktyczne Vehicle) – donosi Ministerstwo Ochrony Kraju.

Ostatnia partia 50 opancerzonych pojazdów terenowych JLTV została dostarczona na Litwę w ramach realizacji podpisanej w 2019 roku umowy pomiędzy Ministerstwem Ochrony Kraju a rządem USA na zakup 200 pojazdów terenowych JLTV.

Pierwsze 50 pojazdów opancerzonych JLTV trafiło do armii litewskiej latem 2021 roku, kiedy to rozpoczęło się szkolenie kierowców i mechaników pojazdów terenowych. W 2022 roku przekazano wojsku kolejnych 50 pojazdów terenowych, a w 2023 roku dotarły dwie ostatnie partie po 50 pojazdów.

W przyszłym roku rozpoczyna się dostawa pojazdów terenowych amerykańskiej firmy Oshkosh Defence zgodnie z drugą umową



podpisaną w 2022 roku na zakup dodatkowych 300 sztuk. Po dostawie tych dodatkowych pojazdów terenowych JLTV armia litewska będzie miała ich łącznie 500.

JLTV to najbardziej zaawansowane na świecie taktyczne opancerzone pojazdy terenowe,

zapewniające wysoki poziom ochrony załogi. Te zaawansowane technicznie pojazdy terenowe zapewniają większą skuteczność podczas działań rozpoznawczych, artyleryjskich i szturmowych wsparcia powietrznego.

Na podst. **kam.lt**

Przedsiębiorcy zapłacili kary za sprzedaż niebezpiecznych zabawek

Państwowa Służba Ochrony Praw Konsumentów (VVTAT), która rozpatrywała sprawy związane z naruszeniem ustawy o bezpieczeństwie produktów, nałożyła kary pieniężne w wysokości od 150 do 1325 euro na firmy, które wprowadziły na rynek niebezpieczne zabawki.

Testy laboratoryjne wykazały, że w wielu przypadkach zabawki

są niebezpieczne pod względem chemicznym lub stwarzają ryzyko zadławienia lub uduszenia.

Lista ukaranych firm: „Red and blue” – lalka „Baby Enjoy the new fashion” (mandat 150 euro), „Prekės tik jums” – drewniany samochód z klaunem (150 euro), „Alenara” – samochodziki „My Dessert sale” oraz „Feed-tank” (400 euro), „Svaita” –

lalka „Pony Poopsil” (500 euro), „Virgipra” – samochód „Fire Rescue” i balsam do ust „Iman of Noble” (700 euro), „Kristutė” – samolot „Cartoon Light Plane” (800 euro), „Eiginta” – samochodzik 620117 (900 euro), „Daisena” – helikopter ze słodyczami „Flash Helicopter” (1325 euro), „Baltijos bretlingis” – jajko z jednorożcem i słodyczami „Unicorn+tattoos” oraz „Hungry Bunny”, „Taurinas” – lalka „Secret Fairy My Very Own” (1325 euro), Indywidualna działalność Rasy Širvinskienė – zabawka „Lovely pets” (1325 euro).

VVTAT zaleca, aby konsumenci, którzy zakupili te niebezpieczne produkty, nie używali ich, skontaktowali się ze sprzedawcą, zwrócili zakupiony towar i odzyskali pieniądze.

Na podst. **ELTA**



Benzyna staniała, a olej napędowy podrożał

W ciągu tygodnia, od 18 do 25 grudnia, średnia cena benzyny na Litwie spadła, a średnia cena oleju napędowego wzrosła – podaje Litewska Agencja Energetyczna (LEA).

W krajach bałtyckich paliwo pozostaje najtańsze na Litwie. Od początku października benzyna jest tańsza od oleju napędowego – średnie ceny wynoszą odpowiednio 1,44 euro/l i 1,49 euro/l.

18-25 grudnia średnia cena benzyny na Litwie spadła o 0,4 proc., w Estonii i na Łotwie ceny benzyny nie uległy zmianie. Średnie ceny benzyny w Polsce i Niemczech wzrosły odpowiednio o 0,1 proc. i 0,7 proc.

Średnie ceny oleju napędowego nie uległy zmianie w Estonii i na Łotwie. Na Litwie, w Polsce i w Niemczech ceny te wzrosły o 0,1-1,3 proc.

Średnie ceny benzyny w krajach bałtyckich są obecnie o 0,9-5,4 proc. niższe niż rok temu, a ceny w Polsce i Niemczech są wyższe niż 12 miesięcy temu – odpowiednio o 3,9 proc. i 1,5 proc.

Średnie ceny oleju napędowego spadły w ciągu roku we wszystkich porównywanych krajach o 3,6-11 proc.

W ciągu 12 miesięcy tego roku ceny paliw najbardziej spadły w Estonii: benzyna – o 5,4 proc., olej napędowy – o 11 proc.

Na podst. **ena.lt**



SAS zwiększa liczbę lotów między Wilnem a Sztokholmem

Linie lotnicze SAS Airlines ogłosiły plany zwiększenia liczby połączeń między Wilnem a Sztokholmem – podają Litewskie Porty Lotnicze.

SAS na swojej stronie internetowej poinformował, że od kwietnia 2024 r. będą oferować trzy loty dziennie między Wilnem a Sztokholmem (lotnisko Arlanda) od poniedziałku do czwartku. Obecnie lata dwa razy dziennie we wszystkie dni powszednie.

Jeśli policzyć liczbę lotów na tej trasie w ciągu tygodnia, to od kwietnia przyszłego roku będzie ich łącznie 16, podczas gdy obecnie jest to 12 lotów tygodniowo.

Zdaniem przedstawicieli Litewskich Portów Lotniczych, taki wzrost częstotliwości lotów w przyszłym roku oznacza w zasadzie powrót obsługiwanego przez linię połączenia Wilno-Sztokholm do stanu sprzed pandemii. Dzięki dodatkowej liczbie lotów pasażerowie będą mogli jeszcze łatwiej i wygodniej dotrzeć nie tylko do stolicy Szwecji, ale i reszty Europy dzięki organizowanym przez tę linię lotom przesiadkowym. Połączenie ze Skandynawią jest ważne dla osób podróżujących służbowo i turystycznie, a także dla rodaków mieszkających w tym regionie.

Na podst. **ltou.lt**



Wilno: po tragicznym pożarze mieszkańcy nie mogą wrócić do swoich mieszkań

We wtorek, 2 stycznia, przed południem po wybuchu doszło do pożaru w pięciopiętrowym bloku mieszkalnym w wileńskiej dzielnicy Wirszuliszki. Ewakuowano wszystkich mieszkańców domu. Zginęła jedna osoba.

Późnym popołudniem jeszcze trwało gaszenie pożaru i akcja ratownicza. Według strażaków, po wybuchu i pożarze konstrukcje bloku zostały uszkodzone, trudno jest dostać się na niektóre piętra, gdyż zawalił się strop.

Mieszkańcy ewakuowanego domu nie mogą na razie wrócić do swoich mieszkań. Tymczasowe schronienie znaleźli w pobliskim przedszkolu. Tym, którzy nie mają gdzie udać się na nocleg, samorząd stołeczny zaoferował hotel. Według policji, przed godz. 16.00 strażacy poinformowali, że w mieszkaniu, gdzie doszło do eksplozji, znaleziono zwęglone ciało dorosłej osoby. Nie udało się jeszcze ustalić jej tożsamości, gdyż nie ma możliwości dojazdu do zwłok.

Jak informuje wileński samorząd, podczas pożaru ucierpiało 5 osób. Osobom tym udzielana jest pomoc medyczna.

Przyczyny wybuchu i pożaru nie są jeszcze znane. Trwa badanie.

Wileński samorząd ogłosił sytuację nadzwyczajną w miejscu pożaru bloku wielomieszkaniowego w dzielnicy Wirszuliszki.

NOWINY znad Solczy

Słodkie święta

Grudzień to miesiąc radosnego oczekiwania na ponowne narodzenie Jezusa w naszych sercach. Każda placówka oświatowa starannie przygotowywała się do tradycyjnych Jasełek, a każdy uczeń, szczególnie ci mali, czekali na malutkie чудо – przyjsię Świętego Mikołaja. Jak co roku Święty Mikołaj odwiedził szkoły i przedszkola Samorządu Rejonu Solecznickiego i przekazał słodkie prezenty, które umiliły czas świąteczny.



Warto zaznaczyć, że tradycja Świętego Mikołaja jest głęboko zakorzeniona w każdym domu i polskiej placówce oświatowej rejonu solecznickiego. Społeczności szkół i przedszkoli pielęgnują kulturę i wiele działają, aby tradycja Świąt Bożego Narodzenia trwała i była przekazywana z pokolenia na pokolenie. Realizacja projektu „Słodkie Święta” z pewnością zwiększyła zadowolenie dzieci w polskich placówkach, wzmocniły ich relacje z Polską oraz wzbudziły chęć zwiedzania Polski, poznawania jej kultury, historii i tradycji.

Zakup prezentów był zrealizowany ze środków Samorządu Rejonu Solecznickiego oraz realizacji zadania publicznego „Słodkie Święta” przez Stowarzyszenie Odra-Niemien ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

W imieniu wszystkich dzieci cieszących się prezentami serdecznie dziękujemy darczyńcom i życzymy, aby nadchodzący Nowy 2024 Rok był napelniony radością i pokojem. Niech przyniesie niezapomniane chwile, pomyślność, zdrowie oraz spełnienie wszelkich planów.

Mikołaj z Łowicza znów gościł w Solecznikach!

To dobra tradycja każdego świąt – zarówno w okresie wielkanocnym jak i bożonarodzeniowym transport z prezentami z Łowicza dociera do Solecznik. Organizatorami akcji jest Stowarzyszenie „Rodak” na czele z prezesem Pauliną Brochocką oraz członkiem zarządu Dariuszem Mrocziem.

Ten rok nie był wyjątkiem. W przededniu Świąt Bożego Narodzenia kolejne dary trafiły do „podopiecznych” Stowarzyszenia, jakimi są Centrum Dienne dla Osób z Zaburzeniami Intelaktu w Solecznikach oraz Biblioteka w Rudnikach.

Oprócz książek i słodczy biblioteka w Rudnikach otrzymała kuchenkę mikrofalową i czajnik, które na pewno przydadzą się czytelnikom podczas spotkań i dłuższych wizyt w placówce. Ofiarodawcami prezentów są dyrektor Przemysław Jabłoński i społeczność Zespołu Szkół Pijarskich imienia Królowej Pokoju w Łowiczu.



Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Spotkanie oplatkowe polskiego uniwersytetu trzeciego wieku



Spotkanie oplatkowe słuchaczy PUTW Solecznickiej Filii odbyło się 28 grudnia w restauracji „Companeros” w Solecznikach. Wydarzenie rozpoczęło się od występu zespołu seniorów, który wprowadził zebranych w świąteczny nastrój. Swoją obecnością nas zaszczytili: mer rejonu solecznickiego Zdzisław Palewicz, ksiądz-dziekan solecznickiej parafii Ruslan Wilkiel.

W świątecznym nastroju, przy świecach, wieńcu adwentowym, przy dźwiękach kolęd uczestnicy wigilijnego spotkania łamali się oplatkiem, składali życzenia.



Świąteczny nastrój rozpanował się po całej sali i pomógł odkryć prawdziwe znaczenie Świąt Bożego Narodzenia. Złożyliśmy życzenia również Jubilatce Teresie Wojsiat.

Serdeczne podziękowania

wszystkim organizatorom spotkania oplatkowego. Podziękowania kierowane są również Tadeuszowi Romanowskiemu, przewodniczącemu Wspólnoty Miłosierdzia Bożego, za ofiarowane słodczyce.

Spotkanie świąteczne w Gierwiskach

W sali starostwa w Gierwiskach odbyło się w tym tygodniu spotkanie bożonarodzeniowe, na które zostali zaproszeni mieszkańcy i goście. Z życzeniami świątecznymi dla lokalnej społeczności przybył wicemer rejonu solecznickiego Waldemar Śliżewski, proboszcz parafii butrymańskiej, ksiądz Józef Aszkielowicz, wikariusz parafii solecznickiej Walenty Dulko.

– Rok 2023 dobiega końca. To był spokojny i wyjątkowy rok. Jaki był dla nas? W tym roku odbyły się wybory samorządowe, potem wybraliśmy siedmiu sołtysów. Chcę im wszystkim pogratulować i podziękować za aktywność. Wspólnie rozwiązywaliśmy wszystkie problemy, a także były wspólne wyjazdy. Jest to bardzo ważne dla wspólnoty, będziemy mieli co wspominać. Rok 2024 niesie ze sobą nowe cele i wyzwania. Cieszę się, że możemy się spotkać w okresie świątecznym. Pragnę wszystkim złożyć życzenia z okazji nadchodzącego Nowego Roku, aby wszystkie marzenia się spełniły, bądźcie zdrowi” – powiedział starosta Gierwisk Valerijus Ivaška.

Zwracając się do mieszkańców, ks. Józef Aszkielowicz podkreślił znaczenie narodzin Boga dla wspólnoty katolickiej.

– Moi drodzy, Jezus Chrystus nas tu zgromadził. To On zaprasza nas do wspólnego stołu. Opla-



tek symbolizuje Boga, chleb i nas samych. Jednoczymy się z Bogiem i w sercu dzielimy się z Nim oplatkiem, dzielimy się dobrocią i miłością. Co by było bez Niego? Dziękuję za przybycie na to spotkanie. Życzę, aby Dzieciątko Jezus zagościło w sercu każdego

z Was – powiedział proboszcz.

Przed zebranymi wystąpił zespół „Art of Music”, który wykonał kolędy i pastoralki. Po koncercie uczestnicy spotkania dzielili się oplatkiem, składając sobie nawzajem życzenia zdrowia, miłości, zgody i dobrobytu.



Jakie zmiany czekają mieszkańców Litwy w 2024 roku?

(Dokończenie ze str. 1)
euro: 50,82 euro – w związku z podwyżką MMA, 24,4 euro – w związku z podwyżką NPD. Dochody osób zarabiających 1000 euro wzrosną o 30,24 euro „na rękę”, 1200 euro – o 27,04 euro, 1500 euro – o 22,24 euro, 1800 euro – o 17,44 euro, 1900 euro – o 15,84 euro. W zależności od stopnia niepełnosprawności lub zdolności do pracy NPD wzrosnie do 1057-1127 euro dla osób niepełnosprawnych i osób z ograniczoną zdolnością do pracy.

Podwyżki emerytur

Emerytury wzrosną o ponad 12 proc. Średnia emerytura wzrasta o około 66 euro i wyniesie 605 euro, dla osób z wymaganym stażem pracy wzrasta o 70 euro do 644 euro, a dla osób bez stażu pracy wzrasta o 42 euro do 385 euro.

Świadczenia socjalne

Zwiększone zostały podstawy zasiłków socjalnych, a jednocześnie świadczenie pieniężne dla osób potrzebujących, renty socjalne wypłacane osobom niepełnosprawnym, sierotom lub seniorom, którzy nie posiadają minimalnego stażu, celowe odszkodowania dla osób niepełnosprawnych ze specjalnymi potrzebami. Od 1 stycznia wchodzi w życie następujące zmiany: podstawa świadczenia socjalnego wyniesie 55 euro (na początku 2023 roku wynosiła 49 euro), podstawa renty socjalnej wyniesie 197 euro, (w 2023 roku – 184), podstawa ukierunkowanych rekompensat wyniesie 165 euro (w 2023 roku – 147), kwota dochodu wspieranego przez państwo wyniesie 176 euro (w 2023 roku – 157 euro), świadczenie na dziecko wzrosnie o 10 euro – do 96,25 euro, do 152,9 euro dla rodzin wielodzietnych, potrzebujących pomocy lub wychowujących dziecko z niepełnosprawnością, a jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka wzrasta do 605 euro, zasiłek dla osoby samotnej, wypłacany samotnym osobom niepełnosprawnym i emerytom, wzrasta o 3 euro – do 38,23 euro.

Podwyżki dla nauczycieli, wykładowców, pracowników instytucji kultury, lekarzy

Na realizację porozumienia oświatowego przeznaczono 387 mln euro, z czego 219,2 mln ma być przeznaczony na podwyżki wynagrodzeń nauczycieli i pracowników oświaty. W 2024 roku w porównaniu do roku 2023 pensja nauczycieli „na rękę” wzrosnie średnio o 276 euro, z czego o 130 euro – od 1 stycznia, a reszta od września.

Zarobki wykładowców i na-

ukowców, w porównaniu z 2023 rokiem, wzrosną średnio o 440 euro „na rękę”, z czego o 140 euro – od 1 stycznia, a reszta od września.

Wynagrodzenia pracowników instytucji kultury i sztuki oraz funkcjonariuszy statutowych wzrosną średnio o 108 euro, pracowników socjalnych i pielęgniarek – o 122 euro, lekarzy – 259 euro, rezydentów – 189 euro.

Zmiany w procedurze orzekania o niepełnosprawności i zdolności do pracy

Na Litwie wchodzi w życie istotne zmiany w procedurze orzekania o niepełnosprawności i zdolności do pracy oraz rozpoczyna się reorganizacja instytucji świadczących tę usługę. Odtąd usługi dla osób niepełnosprawnych będą świadczone na zasadzie „jednego okienka”, zmieniają się procesy orzekania o niepełnosprawności, wprowadzane są nowe terminy i poprawi się dostępność informacji. Do tej pory ocena niepełnosprawności na Litwie opierała się głównie na kryteriach medycznych. Od 2024 roku w większym stopniu będą uwzględniane indywidualne potrzeby każdej osoby.

Ważne dla samozatrudnionych

Od stycznia składka na ubezpieczenie zdrowotne (PSD) wynosi 6,98 proc. i jest liczona od płacy



minimalnej. Osoby samozatrudnione, które same płacą składki zdrowotne, będą musiały co miesiąc przelewać do „SoDry” 64,50 euro.

Składki PSD zależą od tego, ile dana osoba zarabia. Składka miesięczna oblicza się od minimalnego miesięcznego wynagrodzenia. Jest to kwota, która gwarantuje objęcie danej osoby obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym. Jeżeli osoba samozatrudniona uzyska dochód wyższy niż płaca minimalna, różnicę od miesięcznej składki w wysokości 64,50 euro będzie musiała



FOT. MARIAN PALUSZKIEWICZ

dopłacić przy deklarowaniu dochodów za rok 2024.

Osoby prowadzące indywidualną działalność rolniczą, których wielkość gospodarstwa nie przekracza 2, płacą 2,33 proc. składki PSD od MMA. W 2024 roku będą płacić miesięcznie 21,53 euro.

Wzrastają stawki akcyzy

Od 1 stycznia 2024 roku wzrastają stawki akcyzy na alkohol, tytoń, paliwo. Spowoduje to, że za pół litra wina i innych napojów fermentowanych, których fak-

droższe będą też wyroby tytoniowe. Cena paczki 20 papierosów wzrosnie o 0,20 euro. Cena 20-gramowej paczki cygar i cygaretek wzrosnie o 0,39 euro, a tytoniu do palenia o 0,20 euro. Opakowanie podgrzewanego tytoniu (20 szt.) i produktów alternatywnych będzie kosztować o 0,47 euro więcej, a 2 ml e-liquidu – o 0,15 euro więcej.

Olej napędowy może zdrożeć o 0,05 euro za litr. Od 2024 roku stawka akcyzy na olej napędowy wyniesie 410 euro za 1 tysiąc litrów, podczas gdy w 2023 roku było to 372 euro.

Od 1 stycznia zaczyna także obowiązywać akcyza na torf do ogrzewania, który będzie podlegać stawce w wysokości 10 euro za tonę produktu.

Z podatku akcyzowego nie będą już zwolnione gaz ziemny i węglowodory gazowe butlowane w butlach domowych, gaz ziemny niebutlowany i węglowodory gazowe wykorzystywane do celów grzewczych, kuchennych itp. oraz surowy gaz ziemny i węglowodory gazowe dostarczane przez zarejestrowanych odbiorców do instalacji grupowych, za pośrednictwem których mogą być dostarczane wyłącznie na użytek bytowy.

Na koks i węgiel brunatny ustalono ogólną stawkę akcyzy na poziomie 8,98 euro za tonę produktu.

Więcej zapłacimy za wodę i ścieki

Od lutego 2024 roku spółka „Vilniaus vandenys” zastosuje dla swoich klientów w Wilnie oraz rejonach wileńskim, solecznickim i święciańskim nowe stawki usług za dostawę wody pitnej i oczyszczanie ścieków, które wzrosną o 3 eurocenty za metr sześcienny (bez VAT).

Od 1 lutego 2024 roku dla

mieszkańców mieszkań taryfa za dostawę wody pitnej i oczyszczanie ścieków wzrosnie z 1,67 euro do 1,70 euro bez VAT, dla mieszkańców domów jednorodzinnych z 1,65 euro do 1,68 euro bez VAT, dla firm – od 1,71 do 1,74 euro bez VAT. Ta zmiana cen usług spowoduje wzrost rachunków za wodę i ścieki jednego gospodarstwa domowego średnio o 0,12 euro miesięcznie, licząc bez VAT (lub o 0,15 euro z VAT).

Drożej za wywóz śmieci w Wilnie

Właściciel średniego mieszkania o powierzchni 60 metrów kwadratowych, który w tym roku za wywóz śmieci płacił około 46 euro, w 2024 roku zapłaci o 12 euro więcej – około 58 euro.

Od 1 stycznia 2024 roku w Wilnie zmienia się sposób segregacji śmieci – mieszkańcy będą musieli sortować nie tylko opakowania plastikowe, papierowe, metalowe, szklane czy surowce wtórne, ale także odpady spożywcze. Od 11 grudnia mieszkańcy Wilna mogą bezpłatnie odebrać środki do sortowania żywności – jednorazowe pomarańczowe worki oraz specjalne 7-litrowe pojemniki wielokrotnego użytku. Rozdawane są one na terenie samorządu, w stołecznych starostwach oraz w dużych punktach zbiórki odpadów w Wilnie.

Od początku 2024 roku, mieszkańcy stolicy będą proszeni o przechowywanie odpadów spożywczych w pomarańczowych workach jednorazowych, które po szczelnym zawiązaniu trzeba będzie wrzucić do pojemników na zmieszane odpady komunalne. Odpady te zostaną oddzielone od innych i zamienione na kompost, a worki zostaną poddane recyklingowi.

Spacer po współczesnym i dawnym Wilnie

(Dokończenie ze str. 1)

sławę Bylińską-Rymszonok, jest sukcesywnie kontynuowana i rozwijana. W tym roku muzyczne widowisko zostało poświęcone 700-leciu miasta Wilna, zespół zaprosił na „spacer po dzisiejszym mieście, ale także powrót do dawnego Wilna”.

Witając licznie zgromadzoną publiczność Agnieszka Skinder, konferansjer zespołu, przywitała przybyłych na koncert gości. Swoją obecnością zaszczylicili m.in. prezes Związku Polaków na Litwie, poseł do Parlamentu Europejskiego Waldemar Tomaszewski, posłanka na Sejm Republiki Litewskiej Rita Tamašunienė, prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych Edward Trusewicz, sygnatariusz Aktu Niepodległości Litwy Czesław Okińczyc, a także radni z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin i przedstawiciele stołecznego samorządu, dyrektorzy szkół polskich, przedstawiciele organizacji społecznych oraz duchowni.

Koncert rozpoczął się polonezem wileńskim, który został wykonany „ze szczególnym uczuciem i wzruszeniem”, gdyż przed miesiącem polonez został wpisany na listę dziedzictwa narodowego UNESCO. „To ogromna



Tradycyjny noworoczny koncert Polskiego Zespołu Artystycznego Pieśni i Tańca „Wilia” został poświęcony 700-leciu miasta Wilna, zespół zaprosił na „spacer po dzisiejszym mieście, ale także powrót do dawnego Wilna”

radość i ogromny zaszczyt. Ten piękny, polski taniec narodowy wykonywany jest w zespole Wilia na każdym występie od prawie 70 lat. Polonez był także wykonany na pierwszym koncercie w maju 1955 roku, a był to polonez Ogińskiego „Pożegnanie Ojczyzny” –

mówiła Agnieszka Skinder, która przypomniała, że ogółem w repertuarze „Wili” jest ponad 10 polonezów.

„W tym roku obchodząc 700 rocznicę urodzin naszego ukochanego miasta chcemy pożegnać ten rok dedykując nasz koncert wła-

śnie Wilnu. Warto nadmienić, że w styczniu 2018 roku „Wilia” otrzymała zaszczytną nagrodę z rąk mera Wilna – statuetkę św.

ZPL – sztandarowej polskiej organizacji na Litwie: „Dziękuję w imieniu ZPL i wszystkich tu obecnych. Dziękuję także za tę jed-



„Wilia” przedstawiła licznie zebranych widzom folklor różnych regionów Polski, polskie tańce narodowe, jak też pieśni i tańce Wileńszczyzny



30 grudnia, koncert noworoczny „Wilno-miasto nad Wilią”, który odbył się w dwóch odsłonach o godz. 13.00 i 17.00 w Domu Kultury Polskiej w Wilnie cieszył się ogromnym zainteresowaniem widzów



Koszem kwiatów zespół „Wilia” uhonorował prezes ZPL, poseł do PE Waldemar Tomaszewski, który podziękował „wiliowcom” za wspaniały koncert noworoczny, również za to, że są aktywnymi członkami ZPL – sztandarowej polskiej organizacji na Litwie

Krzysztofa za zasługi dla miasta Wilna w kategorii „Za pielęgnowanie tradycji i więzi społecznych” – mówiła A. Skinder.

Podczas barwnego muzycznego widowiska zadźwięczały wileńskie pieśni ludowe i autorskie, zespół zaprezentował także tańce wileńskie i litewskie. Widzowie mogli także usłyszeć znane już pieśni o Wilnie, jak też zupełnie nowe, które zostały tego dnia wykonane po raz pierwszy.

Koncert uwieńczyła kolęda wileńska „Prowadź mnie, mój Aniele”.

Po występie, który był gorąco oklaskiwany, nie mogło zabraknąć życzeń, gratulacji i serdecznych słów uznania dla „wiliowców”.

Okazałym koszem kwiatów zespół „Wilia” uhonorował prezes ZPL, poseł do PE Waldemar Tomaszewski, który podziękował „wiliowcom” za wspaniały koncert noworoczny, również za to, że są aktywnymi członkami

ność, którą tworzycie w ramach ZPL, „Wilia” jest jednym z najprężniejszych kół. Dziękujemy, że jesteśmy razem...”.

Zespół „Wilia” jest najstarszym polskim zespołem na Wileńszczyźnie, który działa od 68 lat. Bogaty i różnorodny repertuar „Wili” skupia w sobie folklor różnych regionów Polski, polskie tańce narodowe, jak też pieśni i tańce Ziemi Wileńskiej. Każde widowisko „Wili”, to nie tylko ich popisy taneczne i wokalne, ale też prezentacja wileńskich motywów.

Kierownikiem artystycznym i dyrygentem zespołu jest Renata Brasel, choreografem – Marzena Suchocka, kierownikiem dziecięcej grupy tanecznej – Beata Bużyńska, kierownikiem muzycznym – Anna Kijewicz.

Fot. Waldemar Dowejko i Jerzy Karpowicz

Fotoreportaż na str. 6 „Roty”



W stolicy



Czyste powietrze i bez hałasu na ulicy. Pilotażowy projekt w Wilnie

Wilno uczestniczy w projekcie LIFE GreenMe5, którego celem będzie ograniczenie hałasu i zanieczyszczenia powietrza na jednej ze stolicznych ulic. Planuje się, że sprawdzone rozwiązania zostaną później zastosowane na pozostałych ulicach Wilna – informuje Samorząd Miasta Wilna.

„Samorząd Miasta Wilna podpisał Porozumienie Green City Accord i zobowiązał się do podjęcia kroków w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza i poziomu hałasu, efektywnego wykorzystania zasobów wodnych, promowania gospodarki o obiegu zamkniętym i wspierania różnorodności biologicznej w mieście. Dzięki projektowi LIFE GreenMe5 podejmujemy realne działania nad wdrożeniem tego porozumienia” – powiedział cytowany w komunikacie Andrius Grigonis, wicemercer Wilna, który nadzoruje projekt.

Ulica pilotażowa, na której będą realizowane działania, wybierana jest na podstawie poziomu hałasu, zanieczyszczenia, natężenie ruchu, brana jest pod uwagę liczba osób mieszkających w pobliżu, infrastruktura oraz plany miasta dla tego miejsca. Dane analizuje firma „ID Vilnius”, należąca do Samorządu Miasta Wilna. W ciągu kilku miesięcy planowany jest wybór ulicy pilotażowej dla tego projektu.

Po wybraniu ulicy zostanie na niej zamontowany czujnik hałasu i zanieczyszczenia powietrza. Dokładnie zmierzy on zanieczyszczenie powietrza i poziom hałasu



w różnych porach dnia i różnych dniach tygodnia.

Potem prowadzone będą różne działania mające na celu redukcję hałasu i zanieczyszczenia powietrza – ulica zostanie zazieleniona, wprowadzone zostaną różne ograniczenia w ruchu, mieszkańcy regularnie poruszający się tą ulicą będą zachęceni do jak najmniejszego korzystania z samochodów itp.

Po każdej wprowadzonej zmianie na wybranej ulicy zostaną przeanalizowane wskaźniki zanieczyszczenia powietrza i hałasu. Sami mieszkańcy będą mogli je śledzić w aplikacji Miasto plaučiai. Prezentuje ona w czasie rzeczywistym zanieczyszczenie powietrza i stężenie pyłków rejestrowane przez 34 czujniki na terenie Wilna. Ulica pilotażowa również zostanie uwzględniona na mapie, ale będzie na niej oznaczony również hałas.

Wilno przygotowało plany ograniczenia hałasu i zanieczyszczenia powietrza w mieście. Do redukcji hałasu skutecznie wykorzystywane są ściany dźwiękochłonne, nasadzenia buforowe, zabudowa wzdłuż ulic oraz materiały dźwiękochłonne na elewa-

cjach budynków od strony ulicy, wymieniane są okna i przeszklone balkony dla osób mieszkających w pobliżu hałaśliwych ulic. Takie rozwiązania stosowano podczas przebudowy skrzyżowań na al. Laisvės, ul. Ukmergės i ul. Ateitis oraz ul. Oslo.

Niedawno na ulicy Žirnių postawiono ściany akustyczne. Takie ściany planowane są również na ulicy Oslo. Projekt przebudowy ulicy Geležinio Vilko w pobliżu parku Zakret również obejmuje działania mające na celu zmniejszenie hałasu drogowego w parku Zakret, na przykład poprzez ułożenie specjalnego asfaltu redukującego hałas.

Na realizację projektu przeznaczono jest dofinansowanie z programu UE LIFE. Wartość całego projektu to 257,6 tys. euro, z czego 60 proc. stanowią środki unijne. Na dofinansowanie projektu przeznaczono 100 tys. euro ze środków programu LIFE. Czas realizacji projektu wynosi cztery lata.

Więcej informacji o projekcie znajdziecie na stronie vilnius.lt/projektai.

Fot. L24.lt / Iwona Klimaszewska

Zrealizowane pomysły wilnian

W tym roku wilnianie zgłosili prawie 800 pomysłów w ramach realizowanego we wszystkich dzielnicach projektu „Dalyvauk! Vilnius” („Weź udział! Wilno”). Ponad 50 z nich, wybranych przez mieszkańców, zostało zrealizowanych przez stoliczny samorząd.

Wśród zrealizowanych pomysłów znalazły się m.in. urządkowane na kurhanie w Rybiskach miejsce do podziwiania zachodu słońca, pomost pontonowy nad jeziorem Cedron, miejsca do grillowania, strefy sportowo-rekreacyjne.

„Metoda, stosowana w Helsinkach, Tallinie, Madrycie i innych stolicach europejskich, mająca na celu zaangażowanie mieszkańców w poprawę przestrzeni publicznych w ich otoczeniu oraz wykorzystanie funduszy na ten cel,

okazała się skuteczna i przyjęła się w Wilnie. Chociaż spośród prawie 800 zaproponowanych przez mieszkańców pomysłów zrealizowano 50, po głosowaniu wilnian, „Dalyvauk! Vilnius” stało się dla miasta bardzo przydatnym narzędziem, dzięki któremu możemy dowiedzieć się, jakie kwestie potrzebują rozwiązania, ponieważ nie możemy ich rozstrzygnąć natychmiast” – mówi Daiva Mikulskienė, doradca Grupy Rozwoju Organizacyjnego Samorządu Miasta Wilna.

Najwięcej pomysłów na poprawę otoczenia zamieszkania zgłosili mieszkańcy dzielnic: Werki, Nowa Wilejka, Zameczek, Antokol i Poszylajcie. Najwięcej idei, poddanych pod głosowanie, pochodzi z dzielnic: Karolinki, Werki, Poszylajcie i Antokol.

Tegoroczne zwycięskie pomysły w Ponarach i Szeszkini – rampy dla rolkarzy i deskorolkarzy. Jako że przeznaczone na realizację pomysłu maksymalne środki (10 tys. euro) nie starczyłyby, bo montaż ramp kosztował prawie 175 tys. euro, urzędzeniem przestrzeni aktywnego wypoczynku zajął się samorządowy wydział sportu i zdrowotności wspólnie z „Active Vilnius”. Zaś starostwa zadbały o małą architekturę i otoczenie wokół ramp.

„Dalyvauk! Vilnius” odbyło się w tym roku po raz drugi i już we wszystkich dzielnicach stolicy. Na realizację wszystkich pomysłów w 2022 roku przeznaczono ponad 300 tys. euro, w 2021 roku – 64 tys. euro. Wcześniej wszystkie fundusze dzielnic planowali starostowie, sporządzając plany roczne.

§ Zapytaj, nie zbłądzisz!

Porady prawne

Czy warto gromadzić urlopy?

Komentarz ekspertki kancelarii adwokackiej „Sorainen” adwokatkę Agnė Venckienė

Z dniem 1 stycznia 2024 r. pracownicy tracą możliwość wykorzystania niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego, do którego mieli prawo wcześniej niż przed trzema laty. Należy pamiętać, że w takim przypadku pracownikowi nie przysługuje rekompensata pieniężna za nadwyżkę niewykorzystanego urlopu wypoczynkowego. Rekompensata taka nie przysługuje zarówno w trakcie trwania stosunku pracy, jak i po jego ustaniu. Przy ocenie, czy pracownik straci część swojego nagromadzonego urlopu, należy uwzględnić poniższe okoliczności: kiedy pracownik nabył prawo do urlopu oraz czy istniały ważne okoliczności, które faktycznie uniemożliwiły pracownikowi skorzystanie z urlopu na czas.

Okres gromadzenia urlopu

Chociaż Kodeks Pracy jest dość zawiły w kwestii okresu, w którym zgromadzony urlop wygasa, litewska praktyka sądowa ukształtowała jasne zasady jego oceny. W tym przypadku ważne jest, że zgodnie z litewskim prawem pracownicy gromadzą roczny urlop na podstawie roku zatrudnienia, a nie roku kalendarzowego. Na przykład, jeżeli pracownik rozpoczął pracę 1 czerwca 2019 r., jego rok pracy rozpoczął się również 1 czerwca. Odpowiednio taki pracownik będzie miał prawo do pełnego rocznego urlopu wypoczynkowego rok po rozpoczęciu pracy, tj. w dniu 1 czerwca 2020 roku. Oznacza to, że urlop zgromadzony w okresie od 1 czerwca 2019 r. do 31 maja 2020 r. pracownik będzie mógł wykorzystać zarówno w 2020 r., jak i w kolejnych trzech latach kalendarzowych – 2021, 2022 i 2023, natomiast z dniem 1 stycznia 2024 r. utraci prawo do urlopu zgromadzonego do końca 2020 roku. Tak więc, 1 stycznia 2024 roku pracownicy stracili prawo do wykorzystania corocznego urlopu wypoczynkowego, do którego nabyli prawo w roku 2020 czy jeszcze wcześniej.

Powody niewykorzystania urlopu

Kodeks Pracy przewiduje, że urlop starszy niż trzy lata zostaje zachowany, jeżeli pracownik nie był w stanie go wykorzystać. Co prawda, ustawy nie przewidują listy okoliczności, które byłyby uznawane za wystarczająco ważny powód, by nie anulować nadwyżki naliczonego urlopu.

Każdy przypadek i powody, dla których pracownik nie mógł skorzystać z urlopu, powinny być oceniane indywidualnie. Może to być, na przykład, długi okres tymczasowej niezdolności do pracy, urlop macierzyński lub rodzicielski, służba wojskowa lub inne okresy, w których pracownik był nieobecny w pracy przez długi czas i dlatego nie był w stanie wykorzystać nagromadzonego urlopu.

Ważnym powodem może być też sytuacja, w której pracownik prosi o coroczny urlop, a pracodawca konsekwentnie odrzuca jego podania. W przypadku, gdy pracodawca nie „odpuszcza” pracownika na urlop, zaleca się, by pracownik zachował na to dowody. Może to być korespondencja mailowa z pracodawcą, dane z systemów pracodawcy używanych do zatwierdzania urlopu itp.

Nie każda odmowa pracodawcy udzielenia urlopu może być jednak uznana za powód, dla którego pracownik nie mógł z niego skorzystać. Na przykład, jeżeli nie jest możliwe udzielenie urlopu we wnioskowanym przez pracownika terminie (np. ze względu na dużą liczbę pracowników przebywających w tym czasie na urloпах), ale pracodawca byłby skłonny udzielić urlopu w innym okresie, nie należy tego traktować jako działania pracodawcy uniemożliwiającego pracownikowi skorzystanie z urlopu. Z drugiej strony, jeżeli wnioski pracownika o urlop są odrzucane przez kilka kolejnych lat, ponieważ „firma ma dużo pracy i nie ma czasu na urlop”, może to być ważny powód, by nie anulować urlopu nagromadzonego przez ponad trzy lata.

A co, jeżeli naprawdę nagromadziło się dużo niewykorzystanych dni urlopowych?

By uniknąć nieprzyjemnych nieporozumień, najlepiej by było, gdyby obie strony – pracodawca i pracownik – współpracowały i były uważne względem siebie. Jeżeli pracownik widzi, że zgromadził urlop za okres dłuższy niż trzy lata i jest przekonany, że z ważnych powodów nie był w stanie wykorzystać go w terminie, powinien aktywnie o to się zatroszczyć. Może się bowiem zdarzyć, że pracownik i pracodawca mają odmienne zdanie na temat okoliczności, które doprowadziły do niewykorzystania urlopu w terminie. Dlatego lepiej jest wyjaśnić tę kwestię jak najwcześniej, gdyż z upływem czasu trudniej jest przypomnieć sobie dokładne okoliczności, co może prowadzić do niepotrzebnych konfliktów. Jeżeli obie strony zgadzają się, że pracownik nie mógł wykorzystać urlopu z ważnych powodów, proponujemy natychmiast omówić plan, w jaki sposób i kiedy ten urlop zostanie wykorzystany.

By uniknąć nadmiernej kumulacji urlopow i związanych z tym nieporozumień, proponujemy, by pracodawcy mieli opracowaną procedurę, która jasno informuje pracowników o tym, do kogo należy złożyć wniosek o urlop i z jakim wyprzedzeniem, jak układany jest harmonogram urlopow itd. Jeżeli udzielenie urlopu w preferowanym przez pracownika terminie nie jest możliwe, należy zachęcać go do wybrania innego terminu urlopu. Pracownicy również powinni być aktywni w planowaniu swego urlopu, upewnić się, ile mają zgromadzonego urlopu i nie zostawiać wykorzystania nadmiaru zgromadzonego urlopu na ostatnią chwilę.

